

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 02/18
V Lucemburku dne 11. ledna 2018

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-673/16
Relu Adrian Coman a další v. Inspectoratul General pentru Imigrări a další

Podle generálního advokáta M. Watheleta zahrnuje pojem „manžel nebo manželka“ pro účely svobody pobytu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků i manžela nebo manželku stejného pohlaví

I když se členské státy mohou podle svého uvážení rozhodnout, zda povolí manželství pro osoby stejného pohlaví, nemohou bránit svobodě pobytu občana Unie tím, že jeho manželi nebo manželce stejného pohlaví, se státní příslušností země mimo Evropskou unii, odmítnou udělit právo trvalého pobytu na svém území

Relu Adrian Coman, rumunský státní příslušník, a Robert Clabourn Hamilton, státní příslušník Spojených států amerických, po čtyři roky společně bydleli ve Spojených státech a poté v roce 2010 uzavřeli sňatek v Bruselu (Belgie). V prosinci 2012 požádali R. A. Coman a jeho manžel rumunské orgány o vydání dokumentů nezbytných k tomu, aby R. A. Coman mohl v Rumunsku pracovat a mít tam trvalý pobyt společně se svým manželem. Tato žádost byla založena na směrnici o právu na volný pohyb¹, která manžela nebo manželku občana Unie, jenž této svobody využil, opravňuje k tomu, aby svého manžela doprovázel(a) do členského státu, ve kterém tento manžel pobývá.

Rumunské orgány ovšem odmítly R. C. Hamiltonovi udělit toto právo pobytu zejména proto, že v Rumunsku nemůže být považován za „manžela nebo manželku“ občana Unie, neboť tento členský stát neuznává manželství mezi osobami stejného pohlaví.

R. A. Coman a R. C. Hamilton proto podali k rumunským soudům žalobu proti rozhodnutí rumunských orgánů. Curtea Constituțională (Ústavní soud, Rumunsko), kterému byla v rámci tohoto sporu předložena námitka protiústavnosti, se Soudního dvora táže, zda R. C. Hamiltonovi jakožto manželi občana Unie, který využil svobody pohybu, musí být v Rumunsku uděleno právo trvalého pobytu.

Generální advokát Melchior Wathelet v dnešním stanovisku nejprve upřesňuje, že **jádrem sporu není právní otázka legalizace manželství mezi osobami stejného pohlaví, nýbrž otázka volného pohybu občanů Unie**. I když se přitom členské státy mohou podle svého uvážení rozhodnout, zda ve vnitrostátním právním řádu upraví či nikoli manželství pro osoby stejného pohlaví, musí dodržovat povinnosti, které pro ně vyplývají ze svobody pohybu občanů Unie.

Dále generální advokát konstatuje, že směrnice za účelem vymezení postavení „manžela nebo manželky“ neobsahuje žádný odkaz na právo členských států, takže **tento pojem musí být vykládán autonomním a jednotným způsobem v celé Unii**. V této souvislosti generální advokát zdůrazňuje, že pojem „manžel nebo manželka“ ve smyslu směrnice odkazuje na vztah založený uzavřením manželství, přičemž se jedná o **pojem neutrální z hlediska pohlaví dotyčných osob a nezávislý na místě, kde bylo manželství uzavřeno**. V tomto kontextu dospívá generální advokát k závěru, že s ohledem na obecný společenský vývoj posledního desetiletí v členských

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46).

státech Unie v otázce povolování manželství mezi osobami stejného pohlaví² je judikatura Soudního dvora³, podle které „pojem ‚manželství‘ v souladu s definicí všeobecně přijímanou členskými státy označuje svazek dvou osob rozdílného pohlaví“, nadále neudržitelná.

Generální advokát poukazuje i na to, že pojem „manžel nebo manželka“ nutně souvisí s rodinným životem, který je stejným způsobem chráněn Listinou základních práv Evropské unie i Evropskou úmluvou o lidských právech (EÚLP)⁴. V tomto ohledu generální advokát připomíná, že Evropský soud pro lidská práva (ESLP) uznal, že homosexuální páry mohou vést rodinný život⁵ a že jim musí být dána možnost domoci se právního uznání a právní ochrany jejich svazku⁶. ESLP rovněž rozhodl, že v oblasti sloučení rodiny **nemůže cíl spočívající v ochraně tradiční rodiny odůvodnit diskriminaci na základě sexuální orientace**⁷.

Za těchto podmínek dospěl generální advokát k názoru, že **pojem „manžel nebo manželka“ ve smyslu směrnice zahrnuje i manžely nebo manželky stejného pohlaví**. V důsledku toho **může taková osoba i trvale pobývat na území členského státu, ve kterém se usadil(a) její manžel(ka) coby občan Unie, který využil svobody pohybu**. Tento závěr platí⁸ i pro stát původu tohoto občana, vrací-li se do něj poté, co trvale pobýval v jiném členském státě, ve kterém rozvinul nebo upevnil rodinný život, stejně jako R. A. Coman s R. C. Hamiltonem v projednávaném případě.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) ☐ ☎ (+32) 2 2964106

² Manželství mezi osobami stejného pohlaví je v současné době povoleno ve 13 členských státech Unie. Podle nálezu rakouského Ústavního soudu ze dne 4. prosince 2017 (G 258-259/2017-9) bude povoleno i v Rakousku nejpozději k 1. lednu 2019.

³ Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 31. května 2001, D a Švédsko v. Rada ([C-122/99 P](#) a [C-125/99 P](#)).

⁴ Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsaná v Římě dne 4. listopadu 1950.

⁵ Viz rozsudek ESLP ze dne 24. června 2010, Schalk a Kopf v. Rakousko, bod 94.

⁶ Viz rozsudek ESLP ze dne 21. července 2015, Oliari a další v. Itálie, bod 185.

⁷ Viz rozsudek ESLP ze dne 30. června 2016, Taddeucci a McCall v. Itálie, bod 93.

⁸ Na základě čl. 21 odst. 1 SFEU.